

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3

tel. 85 742-53-78 fax 85 742-21-04

e-mail: sekretariat@wios.bialystok.pl

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT
OCHRONY ŚRODOWISKA**

w Białymstoku

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3
tel. 85 742-53-78, fax 85 742-21-04

NIP 966-05-90-188

INFORMACJA

Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego

WSTĘP	4
PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE	4
DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA	5
POWIETRZE	6
PRESJE – EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA	6
STAN – OCENA JAKOŚCI POWIETRZA	7
PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	7
STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	9
PRESJE – ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ WÓD	9
STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	10
PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	12
WODY PODZIEMNE	15
PRESJE	15
STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	15
GOSPODARKA ODPADAMI	16
PRESJE	16
STAN	18
PRZECIWDZIAŁANIA – KONTROLE SKŁADOWISK I ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH	22
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY	24
PRESJE – ŹRÓDŁA HAŁASU	24
STAN – POMIARY HAŁASU	25
PRZECIWDZIAŁANIA	25
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	26
PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	26
STAN – POMIARY MONITORINGOWE	27
OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	28
NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH	28
TRANSPORT	29
ZDARZENIA AWARYJNE	30

WSTĘP

PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE

Położenie

Powiat hajnowski położony jest w południowo - wschodniej części województwa podlaskiego, na obszarze tzw. "Zielonych Płuc Polski". Pod względem geograficznym leży w makroregionie Niziny Podlaskiej i mezoregionie Wysoczyzny Bielskiej. Posiada powierzchnię 1624 km². Teren powiatu jest mało zróżnicowany, przeważnie płaski. Obszar południowo-wschodni powiatu pokrywa Puszcza Białowieska, jedyny w Europie kompleks leśny, który zachował się do naszych czasów w niezmienionej formie. Największymi rzekami regionu są Narew, z jej dopływem rzeką Narewką, Leśna Prawa - dopływ Bugu.

Struktura administracyjna i ludność

Powiat hajnowski podzielony jest administracyjnie na 9 gmin: Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Hajnówka - miasto, Kleszczele - gmina i miasto, Narew, Narewka.

Liczba ludności ogółem wynosi 44 957 mieszkańców. Gęstość zaludnienia 28 os./km².

Gospodarka

Powiat hajnowski jest regionem rolniczo - przemysłowym. Na jego terenie funkcjonuje 3015 podmiotów gospodarczych, z czego 2824 należy do sektora prywatnego.

Region ma doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Najbardziej znane i cenione są produkty mleczarni w Hajnówce.

Działalność produkcyjna związana jest z przetwórstwem drewna: produkcją mebli, tarcicy, materiałów podłogowych, domków letniskowych, stolarki budowlanej, węgla drzewnego i aktywnego, palet, skrzynek oraz galanterii drewnianej. Znaczna część produkcji jest eksportowana.

Obok przemysłu drzewnego rozwinął się również maszynowy. Na terenie powiatu produkuje się traktory i inne maszyny rolnicze, maszyny i urządzenia do przemysłu drzewnego i leśnictwa, kotły i piece grzewcze. W Lewkowie znajduje się zakład produkujący znane w Polsce wyroby ceramiki budowlanej.

Przygraniczne położenie powiatu prowadzi handel z Białorusią i innymi krajami z za wschodniej granicy. Funkcjonują tu dwa towarowe przejścia graniczne - w Siemianówce i Czeremsze, przy których prowadzą działalność firmy handlowe zajmujące się importem nawozów, drewna, gazów technicznych oraz innych produktów.

Walory przyrodnicze powiatu

Tereny o szczególnych walorach przyrodniczych zajmują aż 58,5% powierzchni powiatu (95032,5 ha). Na Białowieżski Park Narodowy przypada 10517,3 ha, rezerwaty przyrody 12340,3 ha, a na obszary chronionego krajobrazu 71830,4 ha. W powiecie zlokalizowanych jest 1286 pomników przyrody.

Szczególnie cenne obszary są objęte siecią Natura 2000, za które uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Podstawą utworzenia sieci Natura 2000 są 2 dyrektywy unijne tzw. „Dyrektywa Ptasia” i „Dyrektywa Siedliskowa”.

Na terenie powiatu obszar Natura 2000 tworzą: Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO): Puszcza Białowieska (63148 ha) i Dolina Górnej Narwi (18384 ha) oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO): Ostoja w Dolinie Górnej Narwi (20307 ha) i Puszcza Białowieska.

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA

Prawne podstawy funkcjonowania Inspekcji Ochrony Środowiska określono w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r., która nałożyła na nią obowiązek:

- kontrolowania przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez podmioty gospodarcze,
- prowadzenia badania stanu środowiska,
- informowania społeczeństwa o wynikach tych badań.

Szczegółowe cele działalności inspekcyjno-kontrolnej WIOŚ są corocznie ustalane w planach pracy, stworzonych na podstawie wytycznych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, analizy wyników dotychczasowej działalności, propozycji przekazanych przez Marszałka, Wojewodę oraz przez organy samorządowe.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNO-KONTROLNEJ

Podstawowym celem kontroli jest wymuszenie na jednostkach organizacyjnych podejmowania działań, które w konsekwencji mają spowodować zmniejszenie ich negatywnego wpływu na środowisko. Inspekcja Ochrony Środowiska zgodnie z przysługującymi kompetencjami może zastosować różnego rodzaju środki dyscyplinujące, między innymi:

- wydać zarządzenia pokontrolne,
- wydać decyzję wyznaczającą termin usunięcia zanieczeń, a w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia czy znacznych szkód w środowisku, w porozumieniu z Wojewodą, decyzję wstrzymującą działalność zakładu,
- wymierzyć karę pieniężną za naruszanie warunków korzystania ze środowiska,
- skierować wystąpienia do innych organów administracji państwowej, rządowej i samorządu terytorialnego z wnioskiem o podjęcie działań związanych z ich właściwością,
- zastosować karę grzywny (mandat karny),
- skierować wnioski do sądu i organów ścigania.

*W tym miejscu należy zwrócić uwagę na **możliwości prawnych działań własnych samorządów**, zbieżnych z kompetencjami lub celami działań przypisanymi Inspekcji Ochrony Środowiska, które pozwalają przeciwdziałać negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także minimalizować problemy środowiskowe.*

W okresie od sierpnia 2014 r. na terenie powiatu przeprowadzono łącznie 96 kontroli w najbardziej uciążliwych podmiotach i obiektach. W przypadkach stwierdzanych przekroczeń, wydawano stosowne zarządzenia, a także wymierzono kary pieniężne za naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

MONITORING ŚRODOWISKA

W ramach działalności badawczej, główny zakres prac Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), którego koordynatorem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. System PMŚ składa się z 3 głównych bloków - zagadnień: jakość środowiska, emisja oraz oceny i prognozy. Zadania PMŚ realizowane są przez różnorodne instytucje w kraju, a w znacznym zakresie przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska. Dane uzyskiwane w Programie PMŚ tworzą wojewódzką bazę informacji o stanie środowiska.

Program badawczy realizowany przez WIOŚ obejmuje następujące komponenty środowiska:

- monitoring powietrza atmosferycznego,
- monitoring wód powierzchniowych płynących i stojących,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring hałasu,
- monitoring pól elektromagnetycznych,
- monitoring odpadów niebezpiecznych.

W każdym podsystemie badawczym, na potrzeby wykonywanych ocen, wyszczególnia się 3 elementy: presje, stan i przeciwdziałanie.

POWIETRZE

PRESJE – EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

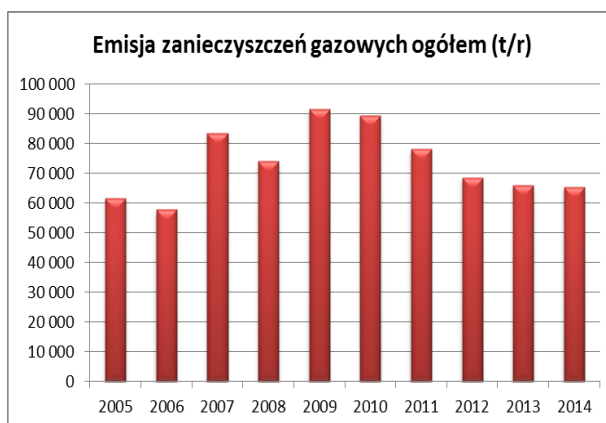
Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie Białystok – Hajnówka, Białystok – Bielsk Podlaski – Kleszczele – przejście graniczne Połowce, Hajnówka - Białowieża oraz Hajnówka – Bielsk Podlaski.

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi głównie z procesów spalania energetycznego są: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji zanieczyszczeń mają tlenki azotu, tlenek węgla i benzen.

Według danych GUS w 2014 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu wyniosła 112 ton i w porównaniu do poprzedniego roku była ona wyższa, a na przestrzeni wielolecia obserwuje się trend malejący.

Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2014 r. wynosiła 65 451 ton. W porównaniu do roku poprzedniego była ona niższa, a na przestrzeni lat obserwuje się trend malejący.

Emisję z powiatu na tle województwa przedstawiono w tabeli.

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH											
	Jm.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	2 004	1 740	1 748	1 324	1 146	1 096	977	919	974	934
powiat hajnowski											
ogółem	t/r	232	186	141	107	125	131	118	125	103	112
ze spalania paliw	t/r	203	168	123	89	97	120	113	124	101	110
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 799 787	1 703 946	1 716 244	1 602 796	1 597 587	1 616 560	1 646 078	1 480 002	1 974 984	2 014 565
powiat hajnowski											
ogółem	t/r	61 473	57 785	83 532	73 948	91 483	89 397	78 105	68 537	66 093	65 451
ogółem (bez CO2)	t/r	-	973	412	305	405	596	651	498	430	355
dwutlenek siarki	t/r	139	148	124	78	90	105	97	80	94	90
tlenki azotu	t/r	88	98	111	86	83	85	93	96	79	78
tlenek węgla	t/r	637	727	177	141	230	344	400	278	234	164
dwutlenek węgla	t/r	60 556	56 812	83 120	73 643	91 078	88 801	77 454	68 039	65 663	65 096
ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI											
woj. podlaskie pyłowe	t/r	118 417	116 765	117 089	83 472	68 884	86 589	98 981	84 857	85 518	84 926
powiat hajnowski pyłowe	t/r	554	541	336	216	197	1139	1372	183	151	173

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI POWIETRZA

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja).

Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2014 **przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu** dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Kryniki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2014 r. stwierdzono **przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu** zarówno dla kryteriów: ochrony zdrowia i ochrona roślin. Taką ocenę potwierdzają wyniki badań prowadzonych od 2004 r.

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Na terenie powiatu największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z miast, gdzie głównymi źródłami zanieczyszczeń są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe. Wyniki kontroli obiektów przedstawiono poniżej:

- **Nasycalnia Podkładów Sp. z o.o. w Czeremsze** (kontrola: sierpień - wrzesień 2014 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są: 2 kotły o łącznej nominalnej mocy cieplnej 3,61 MW oraz procesy technologiczne. Ze względu na moc cieplną kotłów spółka zwolniona jest z ustawowego obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej - dokonano zgłoszenia instalacji. Kontrola wykazała, że firma nie posiada decyzji, udzielającej pozwolenia na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza z instalacji technologicznych. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości.
- **Gospodarstwo Rolne A. Hrynkiewicz w Rohozoy** (kontrola: wrzesień - październik 2014 r.) W wyniku prowadzenia hodowli, na skutek rozkładu odchodów powstają gazy odorotwórcze, które są emitowane do powietrza poprzez system wentylacji obory. Podczas prowadzonej działalności występuje również śladowa emisja zanieczyszczeń ze środków transportu. Zgodnie z opracowanym raportem oddziaływania na środowisko, emisja substancji do powietrza z eksploatowanego obiektu nie przekracza dopuszczalnych norm poza terenem, do którego właściciel ma tytuł prawny. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **GRYFSKAND Sp. z o. o. w Gryfinie; Oddział w Hajnówce** (kontrola: wrzesień 2014 r., czerwiec – lipiec 2015r. sierpień – wrzesień 2015 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są: kocioł utylizacyjny; młyn węgla kamiennego; młyn węgla drzewnego; odsiewacz węgla drzewnego; odsiewacz węgli formowanych, koks aktywnego oraz sorbentów. Zakład posiada decyzję Starosty Hajnowskiego określającą rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających dopuszczonych do wprowadzenia do powietrza z procesów wytwórczych. Kontrola wykazała, że ze względu na istotne zmiany warunków odprowadzania zanieczyszczeń przedmiotowa decyzja wymagała uaktualnienia. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości. W czasie kontroli przeprowadzono kontrolne pomiary emisji z kotła utylizacyjnego – nie stwierdzono przekroczeń. Podczas kolejnej kontroli zakład posiadał decyzję udzielającą pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z procesów technologicznych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku zgłoszenia instalacji do produkcji węgla drzewnego, złego stanu technicznego dwóch emitorów (tj. liczne nieszczelności spowodowane korozją zewnętrznej stalowej powłoki emitorów oraz nieszczelności w górnej części emitora), niezgodnej w z warunkami określonymi w decyzji o emisji dopuszczalnej wysokości emitora. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości. W czasie kontroli przeprowadzono kontrolne pomiary emisji z kotła utylizacyjnego które wykazały przekroczenie dopuszczalnej wielkości pyłu. Wydano decyzję o karze. Kolejna kontrola wykazała, że zakład nie posiadał zgłoszenia instalacji do produkcji węgla drzewnego. W czasie kontroli przeprowadzono kontrolne pomiary emisji z kotła – brak przekroczeń. Podczas kontroli zaobserwowano intensywne „dymienie” znad górnej suszarki węgla aktywnego, co wskazywało na to, że zastosowane rozwiązania techniczne zmierzające do wyeliminowania niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń z tego źródła nie przynoszą oczekiwanego efektu. Według informacji uzyskanych od

kontrolowanego w najbliższym czasie w instalacji zamontowany zostanie dodatkowo wentylator przewałowy co powinno ograniczyć emisję niezorganizowaną.

- **Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o., Baza Paliw Nr 15 w Narewce** (kontrola: wrzesień – październik 2014 r.) Zakład posiada własną kotłownię węglową z kotłem o mocy znamionowej ok. 150 kW. Źródłami emisji są ponadto: niezhermetyzowane procesy przeładunkowe oleju napędowego oraz zhermetyzowane procesy przeładunkowe gazów. Moc nominalna kotłowni pozwala na zakwalifikowanie jej jako źródła zwolnionego z ustawowego obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej. Prowadzący dokonał zgłoszenia instalacji do Starosty Hajnowskiego w zakresie emisji do powietrza. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **EKOIL Sp. z o.o. Zakład w Plancie** (kontrola: listopad – grudzień 2014 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są: procesy technologiczne (przeładunek i rozlewanie gazu płynnego) oraz 2 kotły o mocy 198-262 kW. Moc nominalna kotłów pozwala na zakwalifikowanie ich jako źródła zwolnionego z ustawowego obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **PPHU "OLGA" w Hajnówce** (kontrola: luty 2015 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza są kocioł o znamionowej mocy cieplnej 300 kW oraz lakiernia. Moc nominalna kotła pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła emisji zwolnionego z ustawowego obowiązku posiadania pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Zakład posiada pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z procesów technologicznych. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **„ARINO HOUSE” w Hajnówce** (kontrola: luty 2015 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest kotłownia wykorzystywana do celów grzewczych i ciepłej wody użytkowej. W kotłowni znajdują się kocioł - automatyczny zespół spalania drewna rozdrobnionego. Moc nominalna kotła pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła emisji zwolnionego z ustawowego obowiązku posiadania pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, a także jako źródła nie podlegającego obowiązkowi zgłoszenia. W związku z eksploatacją lakierni, zakład posiadał pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **PARKIET Hajnówka** (kontrola: marzec – maj 2015 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są system wyciągu i transportu trocin z hali zakładowej do silosa trocin oraz 2 linie lakiernicze. Kontrola wykazała, że ze względu na eksploatację systemu transportu trocin do silosa oraz emisji lotnych związków organicznych z procesu lakierowania (w ilości powyżej 1 Mg/rok) zakład powinien posiadać decyzję o emisji dopuszczalnej. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości.
- **Miodosytня Podlaska w Kleszczelach** (kontrola: maj – lipiec 2015 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest kocioł o mocy 69 kW. Moc nominalna kotła pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła zwolnionego z ustawowego obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej. Prowadzący zgłosił instalację (instalacja do przetwórstwa owoców lub warzyw). Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **Spalarnia odpadów medycznych eksploatowana w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce** (kontrola: maj – czerwiec 2015 r.). Źródłem emisji zanieczyszczeń jest spalarnia odpadów medycznych. Spółka posiada decyzję Marszałka Województwa Podlaskiego ustalającą rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających dopuszczonych do wprowadzenia do powietrza ze spalarni. Podczas kontroli ustalono, że realizowano obowiązek wykonywania pomiarów emisji do powietrza z instalacji spalania. Ostatnie pomiary nie wykazały przekroczeń wielkości emisji dopuszczalnych, określonych w pozwoleniu. Firma realizowała obowiązek terminowego przekazywania wyników automonitoringowych Podlaskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Marszałkowi Województwa Podlaskiego. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce** (kontrola: czerwiec 2015 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są dwa nowe kotły o mocy całkowitej 6,6 MW (pozostał jeden stary kocioł o mocy cieplnej 3,43 MWt, który stanowi rezerwę). Ustalono, że od 2012 r. nie było konieczności uruchamiania kotła awaryjnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami spółdzielnia dokonała zgłoszenia instalacji do Starostwa Powiatowego w Hajnówce. Wykonano kontrolny pomiar emisji zanieczyszczeń do powietrza z nowych kotłów. Dotrzymane zostały wartości dopuszczalne stężeń zanieczyszczeń. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- **PGK Białystok - Baza Magazynowa i Rozlewnia gazu Płynnego w Hajnówce** (kontrola: sierpień – wrzesień 2015 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są kocioł o mocy 23 kW oraz procesy technologiczne. Moc nominalna kotła pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła zwolnionego z ustawowego obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej oraz zgłoszenia instalacji. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

PRESJE – ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ WÓD

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową. W 2014 roku długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 734,1 km. W 2013¹ roku korzystało z niej 91,7% ludności (największy udział gmina miejska Hajnówka – 96,7%, najmniejszy gmina Narew – 71,0%).

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat hajnowski	89,9	90,2	90,5	90,5	90,6	90,8	91,1	91,5	91,5	91,7
Hajnówka-gmina miejska	96,3	96,5	96,6	96,6	96,6	96,6	96,6	96,6	96,7	96,7
Hajnówka-gmina wiejska	82,0	82,7	82,7	82,9	83,2	83,4	83,9	83,9	83,9	84,0
Białowieża	83,1	83,1	83,1	83,2	83,3	83,3	84,7	87,4	87,1	87,2
Czeremcha	90,8	91,3	91,4	91,4	91,5	91,6	91,7	91,7	91,7	91,8
Czyże	85,8	85,9	85,9	85,9	86,0	86,8	86,8	87,9	87,3	87,3
Dubicze Cerkiewne	94,0	94,1	94,4	94,5	94,6	94,6	94,7	94,7	94,7	94,7
Kleszczele	92,6	92,3	92,4	92,6	92,6	92,7	93,3	94,0	93,9	93,9
Narew	66,8	66,0	68,3	68,5	68,7	68,9	69,9	71,0	70,9	71,0
Narewka	89,7	91,5	91,6	91,7	91,7	91,8	91,9	92,4	92,5	94,7

dane: GUS

Długość sieci kanalizacyjnej w 2014 roku w powiecie hajnowskim wynosiła 272,2 km. W 2013¹ roku korzystało z niej 59,7 % ludności (największy udział gmina miejska Hajnówka – 86,9%, natomiast najmniejszy gmina Czyże – 15,3%).

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat hajnowski	51,3	52,4	54,2	54,9	55,1	55,4	56,7	58,6	59,3	59,7
Hajnówka-gmina miejska	83,6	84,0	84,3	84,5	84,5	84,7	85,3	86,0	86,7	86,9
Hajnówka-gmina wiejska	17,1	20,8	26,1	27,2	27,4	27,7	29,3	30,8	31,4	31,7
Białowieża	53,1	53,2	53,3	53,7	54,0	54,2	56,5	66,4	66,6	66,8
Czeremcha	36,5	36,5	38,1	38,3	38,5	38,8	40,4	42,5	42,7	42,8
Czyże	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	0,5	6,9	13,8	15,2	15,3
Dubicze Cerkiewne	14,0	14,5	14,5	14,5	14,9	14,9	15,4	15,9	15,9	17,3
Kleszczele	27,8	28,1	28,2	28,3	28,7	28,9	30,3	32,0	32,3	32,3
Narew	7,9	9,9	16,5	19,0	19,0	19,0	19,9	20,8	22,0	22,0
Narewka	37,1	39,0	44,0	45,1	45,1	45,3	45,3	45,3	45,4	47,3

dane: GUS

W 2014 roku funkcjonowało 16 komunalnych oczyszczalni ścieków w tym 2 oczyszczalnie komunalne były wyposażone w system podwyższonego usuwania biogenów.

Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków - ogółem ilość obiektów											
Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat hajnowski	14	14	15	16	17	16	16	16	16	15	16
Hajnówka-gmina miejska	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Hajnówka-gmina wiejska	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Białowieża	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2

¹ na podstawie aktualnie dostępnych danych GUS

Czeremcha	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Czyże	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Dubicze Cerkiewne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kleszczele	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Narew	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Narewka	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3

dane: GUS

W 2014 roku 71,2% mieszkańców korzystało z oczyszczalni ścieków (najmniej osób korzystało z oczyszczalni w gminie Dubicze Cerkiewne, a najwięcej w gminie miejskiej Hajnówka).

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności											
Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat hajnowski	58,56	62,16	64,67	62,62	63,57	59,77	63,4	66,6	67,6	70,0	71,2
Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków											
Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat hajnowski	28 671	30 105	30 932	29 573	29 741	27 722	29 068	30 156	31 091	31 810	32 010
Hajnówka-gmina miejska	20 847	22 159	21 918	20 200	20 200	18 345	19 475	19 769	19 888	19 869	19 777
Hajnówka-gmina wiejska	1 257	1 236	1 867	1 673	1 693	1 365	1 414	1 943	2 526	2 767	2 742
Białowieża	1 520	1 535	1 551	1 587	1 619	1 643	1 643	1 650	2 100	2 150	2 192
Czeremcha	1 540	1 540	1 500	1 523	1 529	1 545	1 563	1 583	1 684	1 690	1 934
Czyże	0	0	0	218	218	220	369	586	648	660	660
Dubicze Cerkiewne	195	200	200	200	200	220	225	225	225	225	230
Kleszczele	828	850	850	850	1 015	1 059	1 059	1 085	1 106	1 198	1 198
Narew	599	606	780	990	795	814	809	809	750	760	780
Narewka	1 885	1 979	2 266	2 332	2 472	2 511	2 511	2 506	2 164	2 491	2 497

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Zasady monitoringu wód uwzględniają badania i ocenę jakości wód w sposób odpowiedni do celów jej użytkowania i prowadzonej działalności na obszarze zlewni. Badania objęły:

- monitoring wód dla celów ogólnej oceny jakości wody, w tym stopnia eutrofizacji poprzez badania stężeń związków azotu i fosforu oraz w celu określenia odcinków wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- monitoring jakości wód przeznaczonych do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków w warunkach naturalnych,
- monitoring wód prowadzony w ujęciach zaopatrujących ludność w wodę do spożycia oraz w obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

KLASYFIKACJE WÓD

Zakres, częstotliwość i sposób prowadzenia badań monitoringowych wód powierzchniowych oraz sposób oceny wód zależy od sposobu ich użytkowania i charakterystyki zagrożenia. Ocen jakości wód dokonuje się w tzw. Jednolitej Części Wód Powierzchniowych². Rodzaje sporządzanych ocen to:

- **Ocena stanu wód.** Stan wód jest definiowany jako dobry lub zły. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan ekologiczny (lub potencjał ekologiczny w przypadku wód sztucznych lub silnie zmienionych³) jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny wód oceniono jako dobry.

² Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał, lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

- **Stan ekologiczny** określa się w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych oraz przybrzeżnych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jest definiowany jako: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby i zły.
- **Potencjał ekologiczny** określa się dla wód sztucznych lub silnie zmienionych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako: maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.
- **Stan chemiczny** wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.
- **Ocena przydatności do bytowania ryb.** Określa czy woda spełnia warunki do naturalnego bytowania ryb. Ocena jest dokonywana w oparciu o kryteria bytowania ryb karpiojących oraz w oparciu o kryteria bytowania ryb łososiowatych.
- **Ocena przydatności do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.** Określa kategorię ujmowanej wody. Na potrzeby oceny wyznaczono 3 kategorie jakości, dla których określono warunki kryterialne oraz wymagany sposób jej uzdatniania.
- **Ocena spełnienia wymagań w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.** Ocena polega na sprawdzeniu wartości kryterialnych wskaźników charakteryzujących zjawisko eutrofizacji wody. Parametrami branyymi pod uwagę są: fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy - IFPL), fitobentos (wskaźnik okrzemkowy - IO), makrofity (makrofitowy indeks rzeczny - MIR), Biologiczne Zapotrzebowanie Tlenu (BZT5), OWO (mg/l), azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosforany, fosfor ogólny.
- **Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.** Ocena polega na sprawdzeniu wartości kryterialnych wskaźników charakteryzujących zjawisko eutrofizacji wody. Parametrami branyymi pod uwagę są: chlorofil "a", azot azotanowy, azot ogólny, azotany, fosfor ogólny.

OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ RZEK

W latach 2010-2014 na terenie powiatu hajnowskiego w ramach programu monitoringu wód płynących przeprowadzono badania następujących JCWP:

- Narew od granicy państwa do wpływu do zb. Siemianówka (zasilającego zbiornik Siemianówka),
- Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki (jcwp na wypływie ze zbiornika),
- Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki,
- Leśna do Przewłoki.

Poniżej przedstawiono ocenę jakości wód zbadanych rzek.

Narew jest prawostronnym dopływem Wisły II rzędu o powierzchni zlewni 75175,2 km². Długość całkowita rzeki wynosi 484 km, w tym długość odcinka płynącego na terenie Polski 455 km. Rzeka bierze początek na terenie Białorusi w bagnach wschodniego skraju Puszczy Białowieskiej. Zlewnię górnej Narwi stanowią tereny stosunkowo słabo uprzemysłowione o charakterze typowo rolniczym oraz duże obszary leśne. Przy granicy białoruskiej zlokalizowano zbiornik zaporowy Siemianówka, pełniący obecnie funkcje rekreacyjne. Na terenie województwa podlaskiego rzeka przepływa przez teren Narwiańskiego Parku Narodowego oraz Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi. Głównymi źródłami zanieczyszczeń Narwi na terenie woj. podlaskiego są miejscowości: Białystok i Łomża.

² Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał, lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

³ wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że niemożliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego.

Ocena jakości wód w JCWP: Narew od granicy państwa do wpływu do zb. Siemianówka, PLRW200024261119

- **Ocena potencjału ekologicznego** - wody zakwalifikowano do III klasy – potencjał umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowało ponadnormatywne stężenie ChZT-Cr i Cynku.
- **Ocena stanu chemicznego** - wskazała stan poniżej dobrego ze względu na ponadnormatywne stężenia benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu,
- **Ocena stanu wód** będąca wypadkową potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wskazała zły stan wód,
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcwp nie jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Ocena jakości wód w JCWP: Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki, PLRW20001926119

- **Ocena stanu ekologicznego** – wody zakwalifikowano do IV klasy – stan słaby. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI) oraz ponadnormatywne stężenie ogólnego węgla organicznego,
- **Ocena stanu chemicznego** – wykazała stan dobry,
- **Ocena stanu wód** będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego jcwp wskazała zły stan wód,
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcwp jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Narewka wypływa z terytorium Białorusi i jest lewobrzeżnym dopływem Narwi. W górnym biegu rzeka przepływa przez teren Puszczy Białowieskiej, a w zlewni rzeki znajduje się Białowieski Park Narodowy.

Ocena jakości wód w JCWP: Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki, PLRW200024261253

- **Ocena stanu ekologicznego** – nie podlegała ocenie w tym profilu ze względu na niespełnione kryterium minimalnej powierzchni zlewni dla której wykonuje się ocenę fitoplanktonu,
- **Ocena stanu chemicznego** - wskazała stan dobry,
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcwp nie jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

Leśna Prawa bierze początek (132,7 km) na północ od miasta Hajnówka. Na 105,0 km swego biegu opuszcza granice Polski i uchodzi na 263,7 km do rzeki Bug po stronie Białorusi. Przepływając przez Hajnówkę rzeka przyjmuje ścieki komunalne i przemysłowe z miasta, a następnie wpływa na teren Puszczy Białowieskiej. Zlewnia ma charakter typowo leśny.

Ocena jakości wód w JCWP: Leśna do Przewłoki, PLRW2000232665249

- **Ocena stanu ekologicznego** – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowały: wskaźnik biologiczny fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO), makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI) oraz ponadnormatywne stężenie ogólnego węgla organicznego, ChZT-Cr, fosforanów, fosforu ogólnego.
- **Ocena stanu chemicznego** - wskazała stan dobry,
- **Ocena stanu wód** będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego jcwp wskazała zły stan wód.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcwp jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Na terenie powiatu od maja 2014 roku przeprowadzono kontrole poniżej opisanych podmiotów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej:

- **"KRYPTON" Sp. z o.o.** (kontrola: czerwiec 2014 r., czerwiec 2015 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano ze studni wierconej na podstawie umowy dzierżawy podpisanej z firmą „CYKLON” Piotr Koziać. Prowadzono rejestr poboru wody. Stan formalno-prawny na eksploatację urządzeń i pobór wody z ujęcia został uregulowany. Ścieki socjalno-bytowe gromadzono w podziemnym zbiorniku, a następnie były

wywożono według potrzeb przez wyspecjalizowaną firmę asenizacyjną. Ścieki opadowe z terenu bazy były odprowadzane bezpośrednio do zbiornika ziemnego chłonna-odparowującego. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ponowna kontrola przeprowadzona w czerwcu b.r. również nie wykazała nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

- **"NARBUD" Market Budowlano-Ogrodniczy "DOM i Ogród" Sp. z o.o., gm. Narew** (kontrola: czerwiec - lipiec 2014 r.). Wodę na potrzeby socjalno-bytowe dostarczano na podstawie umowy zawartej z Gospodarstwem Pomocniczym przy WZMiUW w Białymstoku. Ścieki bytowe odprowadzono do kanalizacji gminnej. Ścieki deszczowe zostały ujęte w system kanalizacji deszczowej zakończonej szczelnym szambem, które okresowo opróżniano. Wywozem nieczystości płynnych zajmowała się Gmina Narew. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Oczyszczalnia Ścieków w Narewce** (kontrola: lipiec-sierpień 2014 r.). Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania ścieków z oczyszczalni został uregulowany. Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia obsługiwała ścieki dopływające z miejscowości: Narewka, Stoczek, Świnoroje, Zabłotczyzna, Janowo, Mikłaszewo, Guszczewina, Olchówka, Leśna oraz dowożone z obszaru gminy Narewka. Do kanalizacji zbiorczej podłączonych zostało 477 przyłączy, w tym 3 przyłącza z zakładów Pronar, piekarni i zlewni mleka. W dniu kontroli urządzenia oczyszczające ścieki były technicznie sprawne. Ścieki oczyszczone kierowane były za pomocą kanału grawitacyjnego do rzeki. Eksploatator oczyszczalni prowadził książkę eksploatacji, w której rejestrowana była codzienna ilość odprowadzanych ścieków oczyszczonych oraz ilość wyprodukowanych odwodnionych osadów. Podczas kontroli przedstawiono wyniki badań automonitoringowych, które nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych. W dniu kontroli podczas zrzutu oczyszczonych ścieków dokonano poboru prób do badań kontrolnych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Oczyszczalnia Ścieków w Nowa Łuka, gm. Narewka** (kontrola: lipiec-sierpień 2014 r.). Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków oczyszczonych został uregulowany. Na oczyszczalnię doprowadzono ścieki z miejscowości: Siemianówka, Tarnopol, Nowa Łuka, Babia Góra, Borowe, Pasiaki, Siemieniakowszczyzna, Bazy WZMiUW Białystok oraz ośrodka rekreacyjnego Stary Dwór. Oczyszczone ścieki były odprowadzane do rowu. W dniu kontroli urządzenia pracowały sprawnie. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Nasycalnia Podkładów w Czeremsze Sp. z o.o.** (kontrola: sierpień–wrzesień 2014 r.). Wodę do celów socjalno - bytowych oraz technologicznych pobierano z wodociągu gminnego. Ścieki z budynku administracyjnego i socjalnego odprowadzono do kanalizacji sanitarnej. Teren kontrolowanego obiektu nie posiadał kanalizacji deszczowej. Woda deszczowa z dachów budynków i z utwardzonych placów spływała na teren nieutwardzony. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: sierpień, październik 2014 r.). Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków został uregulowany. Na oczyszczalnię trafiały ścieki komunalne z terenu miasta, sąsiednich wsi oraz ścieki przemysłowe z lokalnych zakładów. W ramach automonitoringu podmiot wykonywał badania ścieków odprowadzanych do rzeki Leśna Prawa. Badania zostały wykonane we własnym certyfikowanym laboratorium. Analiza przedstawionych wyników nie wykazała przekroczeń w zakresie wskaźników zanieczyszczeń określonych w obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym. Wyniki badań były regularnie przekazywane do WIOŚ w Białymstoku. W trakcie kontroli zostały pobrane do badań ścieki surowe i oczyszczone. Wyniki ścieków oczyszczonych nie wykazały przekroczeń warunków określonych w pozwoleniu. Zakład prowadził rejestr zrzutów awaryjnych ścieków z oczyszczalni do rzeki oraz zrzutów ścieków na urządzenia starej oczyszczalni w celu przeciwdziałania odpływowi ścieków nieoczyszczonych do środowiska w przypadku nadmiernych opadów deszczu. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ponowna kontrola również nie wykazała nieprawidłowości.
- **Gospodarstwo rolne Adam Hryniewicki w Rohozach** (kontrola: wrzesień-październik 2014 r.). Wodę na potrzeby hodowli pobierano z ujęcia wody stanowiącego własność Gminy Narew. Podczas mycia obory i hali udoju powstawały niewielkie ilości ścieków, które spływały do kanałów gnojowych i były usuwane razem z gnojowicą. Ścieki socjalno-bytowe oraz ze zmywania zlewni mleka i dożarek odprowadzono do zbiorników szczelnych i w miarę potrzeb wywożone były przez Gminę Narew na gminną oczyszczalnię ścieków. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. Baza Paliw w Narewce** (kontrola: wrzesień-październik 2014 r.). Wodę na potrzeby socjalno-bytowe zakładu pobierano z wodociągu gminnego. Woda z własnego

ujęcia wykorzystywana była głównie do napełniania zbiorników przeciwpożarowych. Stan formalno-prawny w zakresie eksploatacji urządzeń i poboru wody został uregulowany. Ścieki z zakładu odprowadzane do osadnika pełniącego rolę szamba, w którym został zablokowany odpływ. Ścieki opadowe z obydwu frontów przeładunkowych zbierane były poprzez wpusty liniowe i punktowe, a następnie odprowadzane do wewnętrznej kanalizacji deszczowej. Ścieki opadowe odprowadzane przez separator sybstancji ropopochodnych. Po oczyszczeniu na separatorze ścieki trafiały do zbiornika odparowującego z przelewem do studni chłonnej. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych do ziemi został uregulowany. W wyniku kontroli stwierdzono, iż zainstalowany separator nie spełniał wymagań przepisów a nieużytkowane zbiorniki do gromadzenia paliw nie zostały wyczyszczone i zabezpieczone. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne.

- **Oczyszczalnia ścieków w Czeremsze** (kontrola: październik-listopad 2014 r.). Stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. W dniu kontroli urządzenia pracowały sprawnie. Ilości odprowadzonych ścieków nie przekraczała ilości określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **PWiK Sp. z o.o. w Hajnówce - oczyszczalnia Mochnate** (kontrola: październik-listopad 2014 r.). Stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. Na oczyszczalnię odprowadzane ścieki komunalne z sołectw: Mochnate, Puciska, Czyżyki, Nowe Berezowo, Stare Berezowo, Dubicze Osoczne, Chytra. Ilości odprowadzonych ścieków nie przekraczała ilości określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **EKOIL Sp. z o.o. Zakład w Plancie** (kontrola: listopad-grudzień 2014 r.). Wodę pobierano z ujęcia podziemnego (składającego się z dwóch studni wierconych) zlokalizowanego na terenie zakładu i wykorzystywano do celów socjalno-bytowych, instalacji zraszaczej (schładzanie cystern) oraz do celów ppoż. Stan formalno-prawny w zakresie eksploatacji urządzeń i poboru wody z ujęcia został uregulowany. Wytwarzane ścieki socjalno-bytowe gromadzono w zbiorniku podziemnym. Wywozem nieczystości płynnych do gminnej oczyszczalni ścieków w Narewce zajmowała się wyspecjalizowana firma. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **"PRONAR" Spółka z o.o. w Narwi** (kontrola: grudzień 2014 r.). Wodę na cele socjalno-bytowe i ppoż. obiektu pobierano z sieci wodociągowej z ujęcia wiejskiego w Nowosadach. Teren zakładu został uzbrojony w kanalizację sanitarną i deszczową. Ścieki bytowe z biurowca, wydziału produkcyjnego zakładu nr 2 oraz ścieki technologiczne z malarni proszkowej odprowadzane na zakładową oczyszczalnię ścieków. Ścieki technologiczne przed wprowadzeniem do kanalizacji zakładowej podczyszczano na wewnętrznej oczyszczalni. Ścieki opadowe z połaci dachowych oraz ścieki opadowe z terenu stacji paliw zbierano poprzez wpusty liniowe i punktowe, a następnie odprowadzane poprzez osadnik na separator, a po oczyszczeniu na separatorze odprowadzane do rowu uchodzącego do rzeki Narew. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. Podczas kontroli stwierdzono iż przedstawione przez podmiot badania nie spełniają wymagań określonych w pozwoleniu. W związku z powyższym wydano decyzję wszczynającą postępowanie w sprawie wymierzenia kary.
- **Ferma Drobiu Adama Karbowskiego w m. Orzeszkowo** (kontrola: styczeń-luty 2015 r.). Wodę na potrzeby hodowli pobierano z wodociągu gminnego. Ścieki bytowe z pomieszczenia socjalnego przy kurniku gromadzono w zbiorniku bezodpływowym i w miarę potrzeb odbierane były przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Hajnówce. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Arino House Sp. z o. o w Hajnówce** (kontrola: luty 2015 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z wodociągu miejskiego, a wytwarzane ścieki odprowadzane do kanalizacji. Wody opadowe z terenu nieruchomości spływały zgodnie z naturalnym spadkiem terenu. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **PPHU "OLGA" w Hajnówce** (kontrola: luty 2015 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z wodociągu miejskiego, a wytwarzane ścieki odprowadzane do kanalizacji. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **PARKIET HAJNÓWKA Alina Wasiluk** (kontrola: marzec-maj 2015 r.). Wodę na potrzeby bytowo-socjalne i technologiczne pobierano ze studni głębinowej. Wody opadowe z powierzchni dachu obiektu oraz terenów utwardzonych odprowadzane do istniejącej na działce sieci kanalizacji deszczowej. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. W trakcie kontroli

stwierdzono brak opomiarowania studni głębinowej. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne.

- **Gmina Narew – oczyszczalnia w Łosince** (kontrola: kwiecień-maj 2015 r.). Stan formalnoprawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej został uregulowany. Ścieki oczyszczone z oczyszczalni odprowadzane kolektorem do rzeki. W dniu kontroli urządzenia pracowały sprawnie. W wyniku kontroli ustalono, że podmiot nie przekazywał do WIOŚ wyników pomiarów automonitoringowych odprowadzanych ścieków. Natomiast wyniki przeprowadzonych pomiarów kontrolnych wykazały przekroczenia warunków dopuszczalnych. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne.
- **Miodosytnia Podlaska Dawid Olesiuk w Kleszczelach** (kontrola: maj – lipiec 2015 r.). Wodę na cele produkcyjne, socjalno-bytowe i ppoż. obiektu produkcyjnego pobierano z sieci wodociągowej. Ścieki socjalno-bytowe oraz poprodukcyjne (z mycia urządzeń i sprzątnięcia) z budynku produkcyjnego odprowadzane do dwukomorowego zadołowanego zbiornika betonowego i wywożone według potrzeb przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce** (kontrola: czerwiec 2015 r.). Wodę na cele produkcyjne i socjalno-bytowe pobierano z własnego ujęcia i uzdatniano poprzez odżelazianie i odmanganianie. Podmiot prowadził rejestr poboru i pomiarów poziomu zwierciadła wody. Stan formalnoprawny w zakresie poboru wody był uregulowany. Prowadzono systematycznie badania jakości wody przez Inspekcję Sanitarną. Ścieki socjalne, technologiczne oraz z myjni samochodów i płukania urządzeń służących do uzdatniania wody były odprowadzane do kanalizacji miejskiej, a następnie poprzez zbiornik wyrównawczy do miejskiej oczyszczalni ścieków w Hajnówce. Wody opadowe z terenu zakładu odprowadzane do rzeki Leśnej Prawej, po uprzednim podczyszczeniu w osadnikach przy wpustach deszczowych oraz dodatkowo w osadniku betonowym. Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania wód opadowych był uregulowany. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- **PGK Białystok - Baza Magazynowa i Rozlewnia gazu Płynnego w Hajnówce** (kontrola: sierpień-wrzesień 2015 r.). Wodę na potrzeby podmiotu pobierano z miejskiej sieci wodociągowej i używano na cele socjalno-bytowe, do instalacji zraszaczej oraz ppoż. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzane do miejskiej kanalizacji sanitarnej. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

WODY PODZIEMNE

PRESJE

Wody podziemne należące do zasobów naturalnych, coraz bardziej zagrożone są zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52 % powierzchni naszego kraju.

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: azotany, fosforany, substancje ropopochodne, chlorki, siarczany i inne. Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niez izolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych, azotanami i fosforanami na terenach rolniczych (są one także przyczyną degradacji zbiorników wodnych).

STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Ocena wód podziemnych jest wykonywana na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143 poz. 896).

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości:

- **Klasa I – wody bardzo dobrej jakości**, w których:
 - wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego)
 - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.

- **Klasa II – wody dobrej jakości**, w których:
 - wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych
 - wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.
- **Klasa III – wody zadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.
- **Klasa IV – wody niezadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.
- **Klasa V – wody złej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Oceny stanu chemicznego wód podziemnych w Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) dokonuje się porównując wartości średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych w zadanych punktów pomiarowych, które są reprezentatywne dla jednolitej części wód podziemnych, z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych określonych w załączniku do rozporządzenia.

Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, w sieci otworów obejmujących wszystkie JCWPd na obszarze kraju. Ostatnie badania na terenie powiatu przeprowadzono w 2012 roku na w 4 punktach pomiarowych. Wyniki ocen jakości wód prezentuje poniższa tabela.

Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w 2012 r.

Nr	Miejscowość / Gmina	głębokość stropu (m)	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody	wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości	wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości
732	Białowieża/Białowieża	1,1	zabudowa miejska zwarta	IV	Ca, HCO ₃	K
1243	Kleszczele/Kleszczele	20	tereny przemysłowe	III	O ₂	-
1471	Orzeszkowo/Hajnówka	39	zabudowa wiejska	III	O ₂ , As, Mn	-
1678	Hajnówka/ Hajnówka, [studnia wiercona]	133	grunty orne	III	O ₂ , Fe	-

źródło: PIG-PIB

Stan chemiczny wód w Hajnówce, Orzeszkowie i Kleszczelach należy uznać za zadowalający. W wodzie podziemnej w Hajnówce stwierdzono podwyższoną zawartość tlenu i żelaza, w Orzeszkowie tlenu, arsenu i manganu. Natomiast stan chemiczny wód w Białowieży należy uznać za niezadowalający ponieważ stwierdzono podwyższoną zawartość potasu charakterystycznego dla wód IV klasy jakości.

Należy podkreślić, że przedstawiona klasyfikacja wód podziemnych skierowana jest na ocenę stopnia zanieczyszczenia wód i nie obejmuje oceny stanu sanitarnego oraz badań pod kątem przydatności wody do picia (po uzdatnieniu). Oceny te wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna. Gospodarka odpadami

GOSPODARKA ODPADAMI

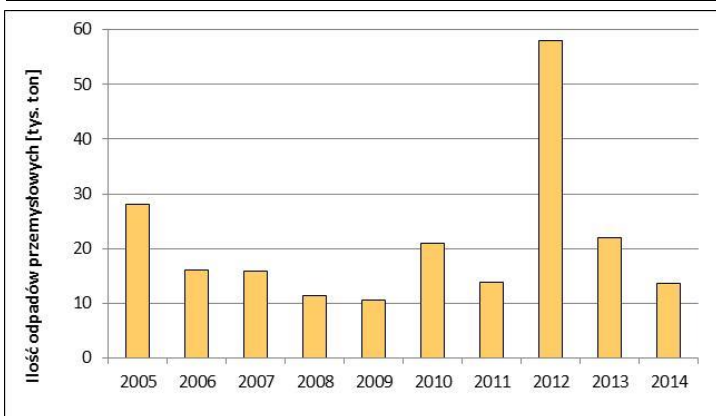
PRESJE

ODPADY PRZEMYSŁOWE

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu hajnowskiego w 2014 r. wyniosła 13,7 tys. ton, co stanowiło 1,08% odpadów wytworzonych na terenie całego województwa podlaskiego.

Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w ciągu roku (tys.ton)

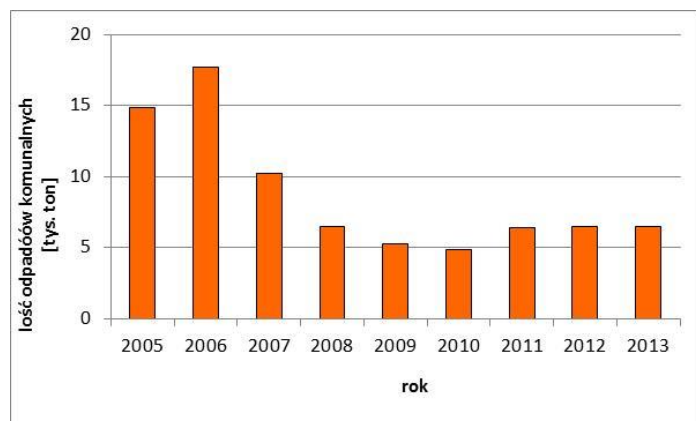
Jednostka terytorialna/rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
powiat hajnowski	28,0	16,1	15,8	11,3	10,5	21,0	13,9	57,9	22,0	13,7
woj. podlaskie	927,9	957,4	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7

źródło: GUS

ODPADY KOMUNALNE

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W 2013⁴ r. zebrano 6491,22 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 142,1 kg/rok.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych na terenie powiatu w latach 2005-2013

źródło: GUS

Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

⁴ brak danych GUS za 2014 r.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych powstających na jej terenie. Obowiązkiem Gminy jest zorganizowanie i nadzorowanie sprawnego systemu selektywnej zbiórki odpadów, które powinny zostać poddane odzyskowi lub recyklingowi.

Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów ustawy, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk) należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te muszą zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Wyjątek stanowi sytuacja kiedy instalacja w regionie uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn. Wówczas odpady należy skierować do instalacji zastępczej wyznaczonej w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami.

Odpady od właścicieli nieruchomości zamieszkałych może odbierać wyłącznie wyłoniona w drodze przetargu firma. Odpady z nieruchomości niezamieszkałych mogą być odbierane przez przedsiębiorcę wpisanego do rejestru działalności regulowanej w danej gminie i spełniającego określone wymagania. Istnieją dwa modele wyboru przez gminę instalacji przetwarzania ze względu na rodzaj ogłoszonego przetargu. W przypadku przetargu na odbieranie odpadów podmiot odbierający będzie przewoził je do instalacji wskazanych przez gminę. Gmina ma obowiązek zawrzeć w SIWZ wymóg dotyczący przekazywania odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów zielonych do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wskazanych w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami. W przypadku przetargu na odbieranie i zagospodarowanie podmiot odbierający będzie wybierał i wskazywał w ofercie instalację, do której przekazywał będzie odebrane odpady komunalne (akceptacja instalacji poprzez wybór oferty przez gminę).

Za odbiór odpadów wszyscy mieszkańcy gminy uiszczają jedną podstawową stawkę, dzięki czemu nikomu nie powinno „opłacać się” wyrzucanie odpadów do lasu. Ponadto osoby, które nie będą segregowały odpadów będą płacić więcej.

Gminy miały termin do połowy 2013 r. na wprowadzenie na swoim terenie nowego systemu gospodarowania odpadami. Do zadań gmin należała edukacja mieszkańców oraz przekazanie im informacji na temat obowiązujących zasad. Dzięki nowej ustawie gminy zyskały nowe obowiązki, kompetencje i narzędzia do działania. Dysponując środkami z opłat od mieszkańców, pokrywają z nich koszty obsługi całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym np. tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska prowadzą od 2012 r. roku kontrole gmin pod kątem wdrażania oraz wywiązywania się z nowych obowiązków.

STAN

SKŁADOWISKA

Monitoring składowisk

Zgodnie z art. 124 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21) zarządzający składowiskiem odpadów jest zobowiązany do prowadzenia monitoringu składowiska.

Wyniki badań wód podziemnych przy składowiskach przekazane do WIOŚ w Białymstoku

Lp	Nazwa składowiska	Data badań	Monitoring wód gruntowych
1	SOK w Narwi	wrzesień	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska w 2014 roku monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w jednej serii

		2014 r.	<p>badania. Badania obejmowały pomiary: odczynu, przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW), chromu (Cr), cynku (Zn), kadmu (Cd), miedzi (Cu), ołowiu (Pb), rtęci (Hg) oraz ogólnego węgla organicznego (OWO). Odczyn badanych wód wahał się od 7,0 do 7,4. Jest to wartość charakterystyczna dla wód podziemnych I klasy. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę II klasy jakości, ze względu na wartość Zn. Pozostałe parametry posiadały wartości kształtujące się na poziomie klasy I. Wodę podziemną z piezometru P2 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości, którą zdeterminowała wartość OWO. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I - III. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P3 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości, ze względu na wartość OWO. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I - III. *</p>
2	SOK w Czeremsze	marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień 2014 r.	<p>Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w Czeremsze monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów. Odczyn badanych wód wahał się od 6,6 do 7,0. Są to wartości charakterystyczne dla wód podziemnych I klasy. Analiza wyników wskazuje na wysokie koncentracje ogólnego węgla organicznego (OWO) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW) w P2, kształtujące się na poziomie właściwym dla V klasy jakości wód podziemnych. Niższe wartości PEW, mieszczące się w granicach klasy II, odnotowano w P1 oraz P3. W granicach klasy II oscyływały również wartości cynku (Zn) w P1 w trzeciej serii badań, OWO w P3 w 3 seriach badań, w pierwszej serii OWO w granicach klasy IV. Pozostałe badane wskaźniki posiadały stężenia charakterystyczne dla wód I klasy jakości.*</p>
3	SOK w Starym Berezowie	marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień 2014 r..	<p>Wody podziemne monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Odczyn badanych wód wahał się od 7,2 do 7,7. Wody podziemne w rejonie składowiska zaklasyfikowano do II klasy czystości. Parametrem decydującym o klasie wód była wartość przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Stężenia pozostałych parametrów spełniały wymagania dla I klasy czystości wód.</p>
4	SOK w Kleszczelach	czerwiec, grudzień 2014 r.	<p>Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska w fazie poeksploatacyjnej w 2014 r. monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Odczyn badanych wód wahał się od 7,1 do 7,6. Jest to wartość charakterystyczna dla wód podziemnych I klasy. Na całej sieci monitoringowej wartości chromu (Cr), cynku (Zn), wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz ogólnego węgla organicznego (OWO) odpowiadały I klasie jakości wód. Ponadto do I klasy sklasyfikowano wartości przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW) w P1 w pierwszej serii badań, natomiast w P2 i P3 do klasy II. W drugiej serii badań we wszystkich trzech piezometrach wartości PEW kształtowały się na poziomie charakteryzującym klasę V. Wartości miedzi (Cu) kształtowały się na poziomie poniżej II klasy jakości wód, wartości ołowiu (Pb) poniżej granicy właściwej dla klasy III oraz rtęci (Hg) – poniżej granicy charakteryzującą klasę IV. W ocenie nie brano pod uwagę oznaczeń dla kadmu (Cd), ponieważ zawartość tego pierwiastka była niejednoznaczna odnośnie granic oznaczalności.</p>
5	SOK w Kułygach	kwiecień,	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w 2014 r.

		październik 2014 r.	monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Odczyn badanych wód wahał się od 6,98 do 7,09. Są to wartości charakterystyczna dla wód podziemnych I klasy. Wody podziemne z piezometrów P1, P2 oraz P3 określono jako wody IV klasy jakości z powodu wartości miedzi (Cu) w II serii badań. Na całej sieci monitoringowej wartości chromu (Cr) oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) odpowiadały I klasie jakości wód. Wartości miedzi (Cu) kształtowały się na poziomie poniżej II klasy jakości wód, wartości ołowiu (Pb) poniżej granicy właściwej dla klasy III, a wartości rtęci (Hg) poniżej granicy klasy IV . Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. W ocenie nie brano pod uwagę oznaczeń dla kadmu (Cd), ponieważ zawartość tego pierwiastka była niejednoznaczna odnośnie granic oznaczalności.
6	SOK w Żerczycach	kwiecień, wrzesień 2014 r.	Wody podziemne w rejonie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w fazie poeksploatacyjnej monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w dwóch seriach badań. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę II klasy jakości ze względu na wartości przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW) oraz ogólnego węgla organicznego (OWO), pozostałe parametry posiadały wartości kształtujące się na poziomie klasy I. Wody podziemne z piezometrów P2 i P3 sklasyfikowano jako wody I klasy jakości.
7	SOK w Nowosadach	kwiecień, październik 2014 ..	Wody podziemne monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Odczyn badanych wód wahał się od 6,2 do 7,0. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości ze względu na wartości ogólnego węgla organicznego (OWO) i rtęci (Hg). Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-IV. Wodę podziemną z piezometru P2 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości którą zdeterminowały wartości OWO. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P3 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości ze względu na wartości OWO i przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące klasy I-IV.
8	SOK w Dubiczach Cerkiewnych	marzec, wrzesień 2014 r..	Wody podziemne monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Wody podziemne w rejonie składowiska zaklasyfikowano do I klasy czystości.
9	SOK w Olchówce	marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień 2014 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w czterech seriach badań. Z P1 w czwartej serii badań nie dokonano poboru próbki z uwagi na brak wody. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów. Wodę podziemną z P1 zaklasyfikowano do II klasy czystości, ze względu na wartości cynku (Zn) na całej sieci monitoringowej, miedzi (Cu) w drugiej serii badań oraz ogólnego węgla organicznego (OWO) w trzeciej serii badań. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach I klasy. Wodę podziemną ujmowaną P2 sklasyfikowaną jako

			wodę II klasy . Parametrem decydującym o klasie wód były wartości Zn we wszystkich kwartałach oraz OWO w trzeciej i czwartej serii badań. Stężenia pozostałych parametrów spełniały wymagania dla I klasy czystości wód. Wodę podziemną ujmowaną P3 sklasyfikowaną jako wodę III klasy , ze względu na wartość Zn w trzeciej serii badań. W pozostałych seriach wartości Zn odpowiadały II klasie jakości wód. Klasie II odpowiadały również wartości OWO w trzeciej i czwartej serii badań oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW) w ostatniej serii badań. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach I klasy.
10	SOK w m. Stoczek	maj, listopad 2014 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w 2014 r. monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Odczyn badanych wód wahał się od 6,9 do 7,2. Jest to wartość charakterystyczna dla wód podziemnych I klasy. Wodę podziemną z piezometru P1 sklasyfikowano jako wodę poniżej IV klasy jakości z powodu zawartości rtęci (Hg), która była taka sama we wszystkich trzech piezometrach. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P2 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości ze względu na wartości przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P3 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości ze względu na wartości PEW. Na całej sieci monitoringowej wartości chromu (Cr) oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) odpowiadały I klasie jakości wód. Wartości miedzi (Cu) kształtowały się na poziomie poniżej II klasy jakości wód, wartości ołowiu (Pb) poniżej granicy właściwej dla klasy III. W ocenie nie brano pod uwagę oznaczeń dla kadmu (Cd), ponieważ zawartość tego pierwiastka była niejednoznaczna odnośnie granic oznaczalności.
11	SOK w Poryjewie	styczeń, czerwiec 2014 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska w 2014 r. monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2002, Nr 220, poz.1858, § 3.1., pkt. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). W ocenie nie brano pod uwagę oznaczeń dla kadmu (Cd), ponieważ zawartość tego pierwiastka nie była jednoznaczna odnośnie granic oznaczalności. Wody podziemne z piezometrów P1 i P3 sklasyfikowano jako wody poniżej IV klasy jakości, z powodu zawartości rtęci (Hg), która jest taka sama we wszystkich trzech piezometrach. Pozostałe parametry w obu piezometrach mieszczą się w granicach klas I-IV. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P2 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości, z uwagi na wartość przewodnictwa elektrolitycznej właściwej (PEW). Pozostałe wartości wskaźników mieściły się w granicach klas I-IV.

* Na podstawie klasyfikacji wg RMŚ z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008, Nr 143, poz. 896), opracowanie: WIOŚ Białystok

ODPADY NIEBEZPIECZNE

Informacje o odpadach niebezpiecznych⁵ pochodzą z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego Urzędu Marszałkowskiego. Na podstawie danych uzyskanych za 2014 r. zebrano informacje o 86 producentach odpadów niebezpiecznych.

Pod względem ilości wytworzonych odpadów do największych podmiotów należały:

⁵ stan na 30.09.2015 r.

• Sadowski Mirosław CDD Polska w Hajnówce	- 976,8 ton
• PU-H MPO Sp. z o.o. – Spalarnia odpadów medycznych w Hajnówce	- 210 ton
• PRONAR Sp. z o.o. w Narewce	- 67,7 ton
• Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce	- 50,9 ton
• PRONAR Sp. z o.o. w Narwi	- 46,7 ton
• Eugeniusz Wasiluk TOR-WART w Hajnówce	- 17 ton
• Nasycalnia Podkładów Sp. z o.o. w Czeremsze	- 11,98 ton

Na terenie powiatu wytworzono 1186,4 ton odpadów niebezpiecznych, zebrano 200476,1 ton, unieszkodliwiono w instalacjach 198,4 ton a poza instalacją 17 ton. Zbieraniem zajmowało się 8 specjalistycznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia.

Największą grupę odpadów niebezpiecznych stanowiły materiały konstrukcyjne zawierające azbest. Znaczącą grupę stanowiły odpady z diagnozowania i, leczenia i profilaktyki medycznej. Są one w całości unieszkodliwiane poprzez spalanie w spalarni odpadów medycznych Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hajnówce.

PRZECIWDZIAŁANIA – KONTROLE SKŁADOWISK I ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

Od czasu wydania poprzedniego ostatniego raportu o stanie środowiska powiatu Inspektorat przeprowadził następujące kontrole podmiotów pod kątem gospodarki odpadami.

- **Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce – Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poryjewie** (kontrola: grudzień 2014 r., kontrola interwencyjna: kwiecień 2015 r.). Właścicielem terenu, na którym została zlokalizowana instalacja jest Gmina Miejska Hajnówka. Przedmiotem działalności jest prowadzenie instalacji:
 - a) do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o zdolności przyjmowania około 40 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności 75500 m³,
 - b) do mechanicznego przetwarzania odpadów o zdolności przetwarzania:
 - ok. 32000 Mg/rok zmieszanych odpadów komunalnych – sortownia,
 - ok. 5000 Mg/rok odpadów opakowaniowych – sortowania,
 - ok. 20000 Mg/rok odpadów – produkcja paliw alternatywnych.
 - c) do biologicznego przetwarzania odpadów (biostabilizacja odpadów) o zdolności przetwarzania ok. 16000 Mg/rok,
 - d) do biologicznego przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (kompostownia odpadów) o zdolności przetwarzania ok. 4000 Mg/rok.

W skład instalacji IPPC do składowania odpadów wchodzi:

- kwatera do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- system ujmowania odcieków,
- system ujmowania gazu składowiskowego.

Instalacja do mechanicznego przetwarzania odpadów zlokalizowana jest w hali przetwarzania odpadów (konstrukcja żelbetowa oraz stalowa z dwupoziomowym układzie posadzki), w skład której wchodzi:

- kompletna linia sortownicza z konstrukcjami wsporniczymi, przesypami, podestami, schodami, kontenerami i pojemnikami,
- zestaw przenośników – wznoszące, kanałowe, taśmowe, rewersyjne, sortownicze,
- rozrywarka do worków,
- dwa sita bębnowe, obrotowe,
- sześciostanowiskowa kabina sortownicza,
- perforator do butelek,
- prasa belująca z automatem ważącym,
- separator elektromagnetyczny,
- rozdrabniacz do produkcji paliwa alternatywnego,
- prasokontener komponentów do produkcji paliwa alternatywnego.

Instalacja do biologicznego przetwarzania odpadów – biostabilizacja oraz instalacja do biologicznego przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – kompostownia.

Pozostałe obiekty na terenie Zakładu:

- 2 szczelne zbiorniki na ścieki bytowe,
- 2 ogrodzone zbiorniki terenowe wykonane w konstrukcji żelbetowej (zbiornik wód opadowych „czystych” – zbiornik p.poż. i zbiornik wód opadowych „brudnych” – roztopowych i opadowych).
- magazyny na odpady,
- hala rezerwowa, stanowi górny poziom hali przetwarzania,
- budynek administracyjno-socjalny,
- dyspozytornia, z którą integralnie związane są: brama wjazdowa i szlaban, najazdowa waga samochodowa o skali ważenia 50 Mg, brodzik dezynfekcyjny.

Urządzenia techniczne niezbędne do funkcjonowania Zakładu:

- ładowarki kołowe,
- spychacz gąsienicowy,
- przrzucarka do kompostu/biostabilizatu,
- piezometry.

W ramach Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Hajnówce prowadzi się:

- odbiór odpadów komunalnych zmieszanych w regionie (zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami) i z selektywnej zbiórki,
- segregację odpadów: mechaniczną na sicie i ręczną na linii sortowniczej,
- rozdrabnianie pozostałej po sortowaniu frakcji (balastu) w celu uzyskania paliwa alternatywnego,
- prasowanie surowców miękkich uzyskanych w wyniku pracy linii sortowniczej,
- biostabilizację odpadów,
- kompostowanie odpadów,
- składowanie odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Teren ZZO podzielony został na dwie strefy. W strefie pierwszej zlokalizowano obiekty kubaturowe i terenowe związane bezpośrednio z przemysłowym przetwarzaniem odpadów. Strefę drugą stanowi kwatery starego składowiska. W kontroli ustalono, że ilościową i jakościową ewidencję odpadów prowadzono prawidłowo. Stwierdzono eksploatację instalacji z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego dot. wytwarzania i odzysku odpadów poprzez przekroczenie ilości określonych w posiadanym zezwoleniu. Ponadto odpady o kodzie 19 12 12 (Inne odpady w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 magazynowane były niezgodnie z warunkami posiadanej decyzji. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydzono decyzję o karze oraz pouczeniu kontrolowanego. Podczas następnego kontroli nie wykazano nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami.

- **PARKIET HAJNÓWKA Alina Wasiluk** (kontrola: marzec-maj 2015 r.). W wyniku działalności zakładu wytwarzane są odpady: trociny, wióry, ścinki, drewno (03 01 05), opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (15 01 10*), które nie były w żaden sposób ewidencjonowane. Odpady trocin systemem pneumatycznym (z urządzeń) transportowane były bezpośrednio do silosa trocin zlokalizowanego przy kotłowni, gdzie następowało ich spalanie. Kontrolowany nie prowadził ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z katalogiem odpadów z zastosowaniem karty przekazania oraz karty ewidencji odpadów. Podczas kontroli nie ustalono ilości wytworzonych, a co za tym idzie spalonych trocin, a także ilości wytworzonych opakowań zanieczyszczonych substancjami niebezpiecznymi. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilościach wytworzonych odpadów zostało złożone jedynie za 2014 r. (nie zostały ujęte wszystkie wytworzone odpady w zakładzie). Za lata wcześniejsze przedmiotowe sprawozdania nie były składane. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano zarządzenie pokontrolne oraz decyzje wymierzające kary pieniężne za brak sprawozdań.
- **„GRYFSKAND „ Sp. z o.o. w Gryfinie – Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych** (kontrola: czerwiec-lipiec 2015 r.). Ewidencję ilościową i jakościową powstających oraz przekazywanych odpadów prowadzono prawidłowo. Podczas kontroli stwierdzono nieterminowe złożenie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za rok 2013. Wydano decyzję wymierzającą karę pieniężną.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami to: **Oczyszczalnia ścieków w Narewce** (kontrola: lipiec-sierpień 2014 r.), **Oczyszczalnia ścieków Nowa Łuka** (kontrola: lipiec-sierpień 2014 r.), **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: sierpień 2014 r.), **Nasycalnia Podkładów w Czeremsze Sp. z o.o.** (kontrola: sierpień-wrzesień 2014 r.), **Gospodarstwo rolne Adam Hryniewicki w Rohozach** (kontrola interwencyjna: wrzesień-październik 2014 r.), **Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. Baza Paliw Nr 15 w Narewce** (kontrola: wrzesień-październik 2014 r.), **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: październik 2014 r.), **Gmina Czeremcha - oczyszczalnia ścieków** (kontrola: październik-listopad 2014 r.), **PWiK Sp. z o.o. w Hajnówce - oczyszczalnia Mochnate** (kontrola: październik-listopad 2014 r.), **Olga Kicel Rejonowy Zbiór i Skup Żłomu w Hajnówce – punkt skupu złomu i punkt przyjęcia pojazdów wycofanych z eksploatacji** (kontrola: listopad 2014 r.), **EKOIL Sp. z o.o. - Zakład w Plancie** (kontrola: listopad-grudzień 2014 r.), **PRONAR Sp. z o. o. w Narwi** (kontrola: grudzień 2014 r.), **Ferma Drobiu Adama Karbowskiiego w m. Orzeszkowo** (kontrola interwencyjna: styczeń-luty 2015 r.), **Firma Handlowo-Budowlana Bołbot Wojciech w Hajnówce** (kontrola; luty-marzec 2015 r.), **P.P.H.U. "OLGA" Bołtromiuk Sławomir w m. Lipiny** (kontrola: luty 2015 r.), **Ceramika Budowlana LEWKOWO Sp. z o.o. w Lewkowie Starym** (kontrola: styczeń –luty 2015 r.), **Arino House Sp. z o.o. w Hajnówce** (kontrola: luty 2015 r.), **Okręgowy Zbiór i Skup Żłomu i Metali Kolorowych Stanisław Janiel w Plancie** (kontrola: marzec 2015 r.), **Gmina Narew - oczyszczalnia ścieków w Łosince** (kontrola: kwiecień-maj 2015 r.), **Stacja Paliw Michał Olszewski w Białowieży** (kontrola: maj-wrzesień 2015 r.), **Miodosytnia Podlaska Dawid Olesiuk w Kleszczelach** (kontrola: maj-lipiec 2015 r.), **"KRYPTON" Sp. z o.o. Oddział w Narewce** (kontrola: czerwiec 2015 r.), **Gospodarstwo ogrodnicze Tomasz Olesiuk w m. Saki** (kontrola: lipiec-sierpień 2015 r.), **PGK Białystok-Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce** (kontrola: sierpień-wrzesień 2015 r.).

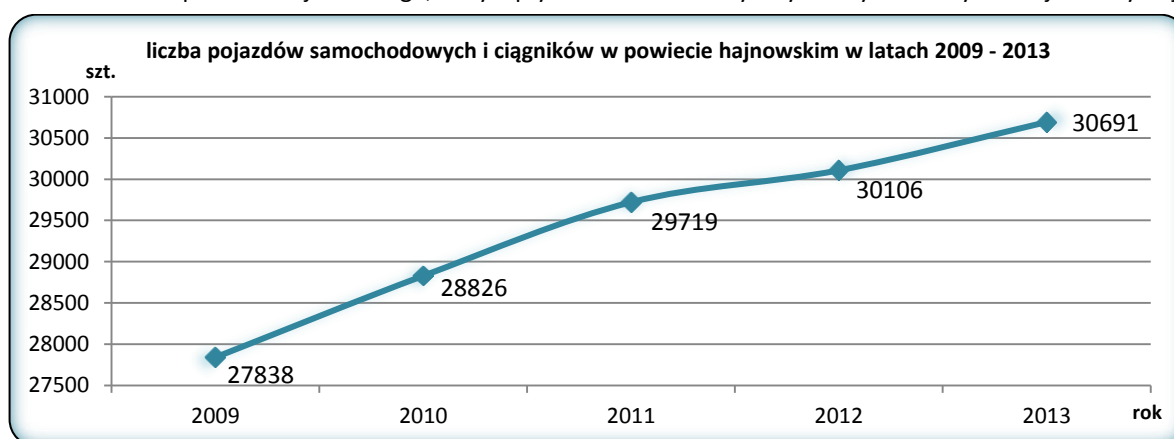
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY

PRESJE – ŹRÓDŁA HAŁASU

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Są to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją.

Na terenie województwa najistotniejsze źródła hałasu to transport drogowy oraz w niewielkim stopniu zakłady przemysłowe.

Także na terenie powiatu hajnowskiego, duży wpływ na klimat akustyczny ma dynamiczny rozwój motoryzacji.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny; opracowanie WIOŚ w Białymstoku

Wraz ze wzrostem ilości samochodów wzrasta znacznie natężenie ruchu drogowego, a tym samym wzrasta uciążliwość hałasowa.

Hałas przemysłowy obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia oraz części procesów technologicznych, instalacje i wyposażenie zakładów przemysłowych i usługowych. Do hałasu

przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane z obiektów handlowych takie jak: urządzenia klimatyzacyjne, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół zasięg lokalny i często w bardzo ograniczonym stopniu kształtuje klimat akustyczny środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, obowiązujące do 2012 r. określało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku⁶. Poziomy uzależniono od funkcji urbanistycznej, jaką spełnia dany teren oraz od pory doby (pora dzienna i pora nocna). W październiku 2012 roku weszło w życie nowe rozporządzenie *Ministra Środowiska*⁷ podwyższające dopuszczalne poziomy hałas.

STAN – POMIARY HAŁASU

Badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego są prowadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 roku⁸ oraz wytycznymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Na terenie powiatu hajnowskiego, w roku 2014 Inspektorat nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego

PRZECIWDZIAŁANIA

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu przy drogach mają parametry źródła, tzn. parametry ruchu drogowego, do których należą: natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich i motocykli oraz prędkość potoku pojazdów. Bardzo duży wpływ odgrywa stan techniczny pojazdów. Poza wymienionymi czynnikami dodatkowy wpływ na poziom emitowanego hałasu w warunkach miejskich ma też płynność ruchu, a także styl jazdy. O wielkości natężenia hałasu decydują również: pochylenie odcinka, wysokość odbiorcy nad jezdnią, odległość odbiorcy od jezdni, kształt i sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, trawa itp.), ukształtowanie terenu i sposób jego zagospodarowania oraz ewentualne przeszkody.

Ochrona przed hałasem drogowym dotyczy metod i sposobów zarówno w strefie emisji (powstawania) jak i imisji (odbioru) hałasu.

EFEKTYWNE METODY OCHRONY PRZED HAŁASEM (tzw. metody ograniczające hałas u źródła)

Działania w strefie emisji dotyczą zmniejszenia efektu generowania hałasu przez pojazdy u źródła, czyli w przekroju drogi.

- Metody i środki związane z pojazdem i kierowcą,
- Metody i środki związane ze sposobem projektowania dróg i doбором poszczególnych elementów drogi (lokalizacja drogi i jej otoczenie, pochylenie drogi, przekrój poprzeczny drogi, nawierzchnia),
- Metody i środki związane z organizacją ruchu (natężenie ruchu pojazdów, struktura pojazdów, płynność ruchu z najmniejszą liczbą zatrzymań, koncentracja ruchu na określonych drogach – obwodnice, uspokojenie ruchu, utrzymanie prędkości w zakresie 30-50 km/h).

OCHRONA PRZED HAŁASEM W STREFIE IMISJI (tzw. ograniczanie hałasu u odbiorcy)

Działania w strefie imisji dotyczą stosowania odpowiednich środków ochrony odbiorcy i powinny mieć na celu ograniczenie hałasu do wartości dopuszczalnych.

⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120 z dnia 5 lipca 2007 r., poz. 826)

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 1109).

⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 roku w sprawie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem (Dz.U.Nr 140, poz. 824)

- Metody i środki związane z ograniczeniem hałasu za pomocą urządzeń zlokalizowanych na drodze fali dźwiękowej pomiędzy źródłem hałasu a odbiorcą (ekrany akustyczne, wały ziemne, kombinacje ekranu ziemnego z ekranem akustycznym, pasy zieleni izolacyjnej),
- Metody i środki związane z lokalizacją i odpowiednim ukształtowaniem budynku oraz jego izolacją przed oddziaływaniami akustycznymi (lokalizowanie budynków mieszkalnych w odpowiedniej odległości od tras komunikacyjnych),
- Wymiana stolarki okiennej i izolacja ścian budynków – metody te ograniczają jedynie hałas wewnątrz budynku.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Zagrożenie hałasem przemysłowym związane jest głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu zakładów. Emisja hałasu przemysłowego jest uzależniona w dużym stopniu od procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także izolacyjność akustyczna i lokalizacja źródła są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości dla otoczenia.

- W opisywanym okresie, na terenie powiatu Inspektorat przeprowadził kontrolę zakładu „**GRYFSKAND**” Sp. z o. o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych (kontrola we wrześniu 2014 r.) Głównymi zewnętrznymi źródłami emisji hałasu, mającymi wpływ na klimat akustyczny na przyległych terenach zabudowy mieszkaniowej były urządzenia technologiczne pracujące w ruchu ciągłym: 3 wentylatory nadmuchowe kotłowni, 2 wentylatory przesyłowe spalin do suszarni, wentylator przesyłowy parogazów, retorta oraz transporter do jej załadunku, cyklod filtr trocin, rębak elektryczny. Innymi źródłami hałasu były: wewnętrzny transport zakładowy oraz transport samochodowy związany z dostawą surowca do produkcji oraz odbiorem gotowych wyrobów. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oddalona jest ok. 10 m od granicy zakładu. Urządzenia pracowały 24h/dobę. Źródła hałasu mające wpływ na zmianę klimatu akustycznego na przyległych terenach nie posiadały zabezpieczeń akustycznych. Zakład nie posiadał decyzji Starosty Powiatowego w Hajnówce określającej dopuszczalne wielkości hałasu przenikającego do środowiska powstających w wyniku prowadzonej działalności. Biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalizacyjne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. /Dz. U. nr 120 poz. 826/, w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dopuszczalne wielkości hałasu wynoszą: 55 dB A - w godz. 6⁰⁰ - 22⁰⁰; 45 dB A - w godz. 22⁰⁰ - 6⁰⁰. Przeprowadzone w czasie kontroli pomiary wykazały występowanie przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu na terenach chronionych w porze nocnej w punkcie pomiarowym, zlokalizowanym przy zabudowie wielorodzinnej ul. Filipczuka 19 (przekroczenie o 4,6 dB). W porze dziennej przekroczeń nie stwierdzono. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości Inspektorat wystąpił do Starosty Powiatowego w Hajnówce z pismem o wydanie decyzji określającej dopuszczalne poziomy hałasu przenikającego do środowiska w wyniku działalności kontrolowanego podmiotu.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

W środowisku występują dwa rodzaje źródeł pól elektromagnetycznych: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii i wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal (np. stacje radarowe, anteny nadawcze radiowo – telewizyjne, aparaty CB-radio, stacje telefonii komórkowej), napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia elektryczne codziennego użytku takie jak: telefony, kuchenki mikrofalowe, telewizory itp.).

Niewątpliwie najbardziej niebezpiecznymi źródłami PEM oddziałującymi negatywnie na środowisko i zdrowie są stacje radiowe i telewizyjne, nadajniki GSM, linie wysokiego napięcia.

W Polsce obowiązują niezależne przepisy ochronne związane z narażeniem na promieniowanie elektromagnetyczne dotyczące ochrony środowiska. Wartości dopuszczalne zostały określone w

rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku⁹. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych wyznaczone zostały dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności i odnoszą się do różnych zakresów częstotliwości. Parametry PEM określa się zależnie od częstotliwości. Dla małych częstotliwości rzędu kilku – kilkuset herców można zmierzyć zarówno wielkości składowej elektrycznej (natężenie określane w voltach na metr – V/m) jak i składowej magnetycznej (natężenie określane w amperach na metr – A/m). Dla wyższych częstotliwości (np. radiowych) jako parametr podaje się gęstość mocy wyrażaną w watach na metr kwadratowy – W/m². W każdym z dwóch przypadków można wyliczyć wielkość składowej elektrycznej i magnetycznej.

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10 kV/m	2.500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2.500 A/m	-
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	-	3 [#] A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-
7	od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	-	0,1 W/m ²

Objaśnienia:

Podane w kolumnach 2 i 3 tabeli wartości graniczne parametrów fizycznych charakteryzujących oddziaływanie pól elektromagnetycznych odpowiadają:

- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości do 3 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych o częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartości średniej gęstości mocy dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz lub wartościom skutecznym dla pól elektrycznych o częstotliwościach z tego zakresu częstotliwości, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku,
- f - częstotliwość w jednostkach podanych w kolumnie 1,
- 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej

STAN – POMIARY MONITORINGOWE

Od roku 2008 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku realizuje program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska¹⁰. Program zakłada skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr221, poz. 1645).

Zakres badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

W ramach wieloletniego programu pomiarowego, Inspektorat corocznie przeprowadza pomiary w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa.

W roku 2014 pomiary przeprowadzono w 2 miejscowościach na obszarze powiatu: w Hajnówce i Białowieży.

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie powiatu w roku 2014.

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
1	Hajnówka, centrum	N 52°44'14,4" E 23°11'29,0"	0,31	0,0155	4,4
2	Białowieża, ul. Waszkiewicza	N 52°42'07,4" E 23°51'07,4"	≤ 0,2	-	2,9

źródło: WIOŚ

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdza się, iż **w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń** dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone pomiary na terenie całego województwa podlaskiego, nie wykazały występowania przekroczeń norm w żadnym z punktów pomiarowych (norma wynosi 7 V/m). Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w żadnym przypadku nie przekroczyła wartości 1 V/m.

W roku 2015 Inspektorat wykona pomiary promieniowania elektromagnetycznego w Kleszczelach i Narwi. Wyniki z pomiarów zostaną przedstawione w kolejnej *Informacji o stanie środowiska na terenie powiatu*.

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI

Poważne awarie mogą powstawać w przypadku awarii i katastrof w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenach miast powiatu oraz w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne. Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, niepowtarzalnym przebiegiem.

NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH

WIOŚ w Białymstoku prowadzi rejestr i kontrole obiektów mogących spowodować poważne awarie w środowisku. W rejestrze znajduje się 5 zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu, które możemy podzielić na 3 grupy: zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej, zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej oraz inne zakłady mogące być źródłem poważnej awarii przemysłowej¹¹.

Zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej:

- Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. w Płocku, ul. Otolińska 21, Baza Paliw Nr 15 w Narewce (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: paliwa płynne oraz mieszaniny

¹¹ Powyższy podział określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; Dz.U. z 2013 r. poz. 1479.

gazów propan-butan);

- EKOIL Sp. z o.o. 15-423 Białystok, ul. Grochowa 2A, Zakład w Plancie, Planta 17-220 Narewka – poprzednio Terminal Integro Sp. z o.o. z siedzibą w Plancie (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: mieszaniny gazów propan-butan);
- "KRYPTON" Sp. z o.o. ul. Wałowa 6, 08-110 Siedlce Oddział Zabłotczyzna 30 (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: mieszaniny gazów propan-butan).

Zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku 15-423 Białystok, ul. Grochowa 2a, Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce, ul. Białostocka 7 D (magazynowanie i przeładunek oraz obrót substancjami niebezpiecznymi: mieszaniny gazów propan-butan).

Inne zakłady mogące być źródłem poważnej awarii przemysłowej:

- „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych w Hajnówce (magazynowanie i zużywanie na potrzeby technologiczne substancji niebezpiecznych: mieszaniny gazów propan-butan).

Wymienione powyżej zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) opracowały, wymagane przepisami, dokumentacje dotyczące ich bezpieczeństwa: Programy zapobiegania awariom, Raporty o bezpieczeństwie, Wewnętrzne plany operacyjno-ratownicze. Wszystkie ZDR z terenu Powiatu Hajnowskiego w rozpatrywanym okresie przeprowadziły aktualizacje posiadanych dokumentacji, raporty o bezpieczeństwie zostały zatwierdzone decyzjami przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku. Zakłady poddawane są cyklicznie kontrolom WIOŚ w Białymstoku, zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska, co najmniej raz w roku.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce jest zakładem zaliczonym do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej. Przedsiębiorstwo opracowało wymagany przepisami „Program zapobiegania poważnym awariom przemysłowym na terenie Zakładu gazu Bezprzewodowego w Hajnówce przy ul. Białostockiej 7D”. Zakład poddawany jest cyklicznie kontrolom WIOŚ w Białymstoku, zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska, co najmniej raz na dwa lata.

Poza zakładami ZDR i ZZR, zakładem, który może być źródłem poważnej awarii przemysłowej na terenie powiatu hajnowskiego jest „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych w Hajnówce wykorzystujący mieszaniny gazów propan-butan jako paliwo w posiadanych instalacjach technologicznych.

W wyniku kontroli OLPP Sp. z o.o. Baza Paliw Nr 15 w Narewce stwierdzono występowanie nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej, w związku z czym zostało wydane zarządzenie pokontrolne. Nałożone zarządzeniem obowiązki zostały zrealizowane.

Ponadto na terenie powiatu hajnowskiego znajduje się kilkanaście stacji paliw. Eksploatacja ich może stworzyć lokalne zagrożenie dla środowiska np. możliwość awarii czy pożary. Według danych posiadanych przez WIOŚ w rozpatrywanym okresie stan ilościowy i jakościowy stacji paliw płynnych zlokalizowanych na terenie powiatu nie uległ zmianie. Głównie jednak wypadki o znamionach poważnych awarii wynikają z transportu paliw płynnych do zaopatrzenia stacji paliw jak również gazu z istniejących baz przeładunkowo-magazynowych na teren kraju.

TRANSPORT

Poważne źródło zagrożenia na terenie powiatu, oceniane nawet na większe niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych na tych trasach, grożą one bezpośrednim skażeniem wód płynących.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku uczestniczy w cyklicznie powtarzanych działaniach kontrolnych ukierunkowanych na kontrolę przewozów drogowych towarów niebezpiecznych, prowadzonych na obszarze województwa, na głównych drogach wylotowych z Białegostoku. Akcje organizowane są przez Komendę Wojewódzką Policji przy współpracy Państwowej Straży Pożarnej, Transportowego Dozoru Technicznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Straż Graniczną i Inspekcję Transportu Drogowego. Kontrolą objęto kołowe i kolejowe środki transportu materiałów toksycznych i surowców chemicznych. Zakres kontroli obejmuje sprawdzenie stanu technicznego środków transportu, wymaganego wyposażenia i prawidłowości oznakowania oraz kompletności dokumentacji.

ZDARZENIA AWARYJNE

W rozpatrywanym okresie na terenie powiatu, nie odnotowano poważnych awarii jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii, zarówno na terenie zakładów będących potencjalnymi sprawcami jak i w transporcie drogowym i kolejowym towarów niebezpiecznych.

Opracował:
Wydział Monitoringu Środowiska

NACZELNIK WYDZIAŁU
MONITORINGU ŚRODOWISKA

mgr inż. Grzegorz Bok

Akceptował

DYREKTOR
Wojewódzkiego Inspektoratu
Ochrony Środowiska
w Białymstoku

mgr Mirosława Siwy